

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2016/2017

Destinace (země, město): Německo, Budyšin

Jméno, příjmení: Mgr. Pavel Šlechta

Místo působení: „Rěčny centrum Witaj“, lužickosrbské základní školy

V Budyšině a vesnicích v jeho okolí v oblasti Horní Lužice žije spolu s německou většinou i malá lužickosrbská menšina. Organizaci jazykových kurzů lužické srbštiny má na starosti „Rěčny centrum Witaj“, který převzal i kurzy češtiny, který poskytuje český lektor.

Ve školním roce 2016/17 jsem vyučoval kurzy češtiny na většině lužickosrbských základních škol, tedy ve vesnicích Chrósčicy, Ralbicy, Worklecy, Pančicy a Radwor. Vedle kurzů pro základní školy jsem nabízel i kurzy pro dospělé v Budyšině a ve vesničce Smjerdžaca.

Kurzy na základních školách probíhají po osobní domluvě s řediteli škol. Základní školy jsou ve Spolkové zemi Sasko pouze od první do čtvrté třídy. Češtinu jsem nabízel v rámci takzvaných celodenních kroužků a výuka probíhala buď před oficiálním začátkem samotné školní výuky (v Radworu každé pondělí od 7:30–8:30) nebo po skončení výuky po 6. vyučovací hodině. Výjimku tvořila výuka v Chrósčicích, kde děti byly vyučovány během celého dopoledne a to v rámci školních tříd. Kromě Chrósčic se jednalo o smíšené třídy, kde často seděli žáci prvních ročníků spolu se čtvrtáky. Velkou výzvou byla i národnostní smíšenost ve třídách, kdy někdy kurz navštěvovaly ryze lužickosrbské děti spolu s německými, které hůře rozuměly mým pokynům v češtině. Bylo tak složité najít střední cestu výuky, aby se lužickosrbské děti nenudily a naopak německo-jazyčné děti nebyly přetěžovány. Pro slovansky hovořící děti neexistuje žádná vhodná učebnice, proto jsem při výuce vycházel z vlastních materiálů. Hodiny jsem se snažil obohacovat didaktickými hrami a výukou českých písniček. Téměř každá lužickosrbská škola má svou partnerskou školu v České republice. Vedení školy jsem pomáhal v udržování tohoto partnerství a při podávání žádostí o finanční příspěvek na Česko-německý fond budoucnosti. V Chrósčicích funguje již třetím rokem i zajímavý internetový projekt s Křesťanskou základní školou v Brně, kdy se děti setkávají pravidelně u videokonferencí a píšou si

vzájemně zprávy o průběhu školního roku. Svou výuku vedu konsekventně v českém jazyce a pro děti se tedy stávám jediným pedagogem, se kterým se nemohou domluvit německy. Tato skutečnost má velmi dobrý vliv na rozvoj jejich mateřštiny, která je právě němčinou často zastíněna. Celkem navštěvuje kurzy češtiny přibližně 70 dětí.

Pro dospělé zájemce nabízím dva kurzy v Budyšině a jeden ve vesnici Smjerdžaca. V Budyšině se jedná o kurz pro pokročilé s vysokou úrovní a zároveň jsem v tomto školním roce otevřel i nový kurz pro začátečníky. Oba kurzy mají velice vysoké učební tempo. Opět neexistuje vhodná učebnice češtiny pro osoby se slovanským mateřským jazykem, a proto využívám pouze vzdáleně učebnici Hany Adam *Čeština krok za krokem*. I zde využívám spíše vlastní texty a obrázky ve formě učebních kopií. I na svých kurzech češtiny pro dospělé používám výhradně češtinu, němčinu a lužickou srbštinu zmiňuji pouze při kontrastivních gramatických jevech. Kurz ve vesničce Smjezdžaca navštěvovaly ve školním roce 2016/17 čtyři osoby. Celkový počet dospělých, kteří navštěvují moje kurzy, byl 12 účastníků.

Vedle pedagogické činnosti jsem i kontaktní osobou pro všechny styky mezi Lužicí a Českou republikou. Domowině pomáhám v jejich kontaktech, které mají směrem do České republiky. Letos jsme tak organizovali návštěvu dvanácti senátorů z Prahy do Lužice a minulý týden se setkali zástupci Domowiny s českým premiérem Bohuslavem Sobotkou. Jejich cestu jsem pomáhal organizovat po jazykové stránce. Jazykově a organizačně pomáhám v kontaktech i jiným kulturním a společenským institucím.

Mým velkým koníčkem je dechová hudba. Hraji na křídlovku a baskřídlovku ve třech kapelách. Dechová hudba je na Lužici velice populární a tak kromě aktivního hraní obstarávám kontakty lužickosrbských hudebních těles do České republiky i kontakty s jinými kapelami a noty českých a moravských autorů. Kapela „Blasorchester der Lessingstadt Kamenz“ tak letos opět mohla navštívit mezinárodní festival Kmochův Kolín, kde jsme opět pochodovali pod lužickosrbskou vlajkou. Většina dechových hudeb na Lužici hraje téměř z poloviny repertoár českých a moravských polek a valčíků a texty písní zpívají zpěváci rádi v češtině.

Vzhledem ke skutečnosti, že působím na mnoha místech, nemám kromě svého bytu žádnou kancelář. Moje práce na základních školách je omezena většinou mým příjezdem, odučením stanovených hodin a následným spěchem na další výuku na jiné vesnické škole. Doma schraňuji všechny učební pomůcky a zde se i připravuji a provádím administraci. Právě přejezdy mezi školami jsou často komplikované a spojené s menší časovou tísní. Jiná možnost ale neexistuje, protože není možné držet děti ve škole do pozdních odpoledních hodin. Týdně najedu přibližně 250 km po úzkých lužických silnicích.

Příloha: Lužičtí Srbové na Kmochově Kolíně